



## Tak pravil Tonio

V předprázdninovém *Tvaru* (č. 13, s. 24) se Milan Uhde v rámci své rubriky „Vrt“ zamýšlel nad poměrem mezi skutečností a uměním z hlediska autorské osobnosti. Svou úvahu otevírá odkazem na novelu Thomase Manna *Tonio Kröger* (1903), která „vypráví o spisovatelově celoživotní samotě“, pramenící v jakémsi morálním studu a závisti tváří v tvář „normálním“ lidem, v rozkolu mezi vědomím výlučnosti svého postavení a jeho prázdnotou. Zmínkou o novele si Uhde připravil půdu pro sotva uspokojivě rozřešitelné téma vztahu života a literatury, jehož rozporuplnost na několika výmluvných příkladech, osobních zážitcích i nesouladných konstelacích životopisu a díla proslulých literátů, odhaluje. V krátkém, trefně sepsaném článku nehraje téma novely zásadní roli, ovšem její jádro, Krögerův dialog s Lisavetou Ivanovnou, lze, již bez ohledu na Uhdeho článek, pokládat za pasáž nadále živou, palčivou a podnětnou, zkomponovanou tak, že vybízí čtenáře, aby sám volil, zda se postaví na stranu života, nebo literatury. Nerad bych stavěl vratké, dalekosáhlé paralely, nectil kontexty či hřešil generalizacemi, ale nezaznívá v následujících otázkách, jež zachycují část Krögerova paradoxního myšlení, cosi alespoň vzdáleně povědomého, myslíme-li na podobu současné české prózy a poezie? – Je literatura pouhým záznamem poznání, jež se podobá mrtvole? Platí, že nejlépe je začít psát, až když autor přestává cítit (žít)? Zajímá literatura skutečně jen „lidi nemotorných těl a jemných duší“, „lidi trpící, toužící a ubohé“? Stíhá autory tíž osud jako vykleštěné papežské zpěváky, totiž že zpívají dojemně krásně, ale...? – Dlužno dodat, že Lisaveta Ivanovna naznačené rozpory Krögerova pohnutého stýskání nad neslučitelností života a literatury utnula takto: „Rozluštění je v tom, že vy, jak tu sedíte, jste zkrátka měšťák.“

*Martin Lukáš*

**aluze.cz**

revue pro literaturu, filozofii a jiné

<http://aluze.cz>

## **Obsah:**

---

### **úvodník**

**Martin Lukáš:** Tak pravil Tonio\_\_2

### **próza**

**Zdeněk Z.:** Buddhistické kuličky\_\_9\_10

**Jan Stanislav:** Pauza\_\_10\_13

**Milan Cyroň:** Město živých  
(vyprávění občanů)\_\_13\_17

**Klára Šmejkalová:** Pokoj\_\_17\_20

**Martin Lukáš:** Před branou\_\_20\_24

**Lenka Orálková:** Ema, Tina,  
Bára, Tae...\_\_25\_28

**Yveta Shanfeldová:** Máma\_\_28\_30

### **poezie**

**Lucia Bizarretová:** \* \* \* \_\_4\_5

**Ladislav Jurkovič:** \* \* \* \_\_6\_8

### **překlad**

**József Kerekes:** Nepodmíněně\_\_8

### **recenze**

**Pavel Kotrla:** Tíha za tíhou\_\_30\_31

## **Kontaktní adresy:**

---

Pavel Kotrla	Dalibor Malina
Bystřička 267	Hotel Pančava
756 24	Svárov 323
<a href="http://kotrla.com">http://kotrla.com</a>	755 01 Vsetín
<a href="mailto:pavel@kotrla.com">pavel@kotrla.com</a>	tel.: 603 165 321
	<a href="mailto:knihkup@vsnet.cz">knihkup@vsnet.cz</a>

TEXTY, literární čtvrtletník, číslo 69, ročník XX.,  
šéfredaktor: Pavel Kotrla, vydavatel: Dalibor Malina,  
redakce: Jiří Hrabal, Jakub Chrobák, René Kočík,  
Dalibor Malina, Martin Škabraha, Martin Lukáš;  
redakční rada: Jakub Grombíř, Tomáš Vašut;  
registrace MK ČR E 13264, ISSN 1804-977X  
internetová adresa: <http://casopis-texty.cz>  
Nevyžádané texty nevracíme ani nelektorujeme.

# LUCIA BIZARRETOVÁ

## Prierež temnou krajinou

\* \* \*

v kaviarni, z ktorej  
vidno do tvojich okien,  
sme od seba na jeden nádych.  
červené svetlo sa láme  
na spevákovom hlase a  
dlane udierajú o cajón.  
mám pocit, že každú  
chvíľu vkročíš.  
okná sú ťarchavé tmou.

\* \* \*

dážd' píše prstom po displeji,  
placho, akoby zasielal  
kondolenčnú správu.  
vtlačená do krajiny,  
ktorá si nasadila vlhký klobúk,  
zapadám medzi domy.  
prší na mňa cudzí zrak.

\* \* \*

kurzorom ma posúvaš  
po pracovnej ploche.  
som súbor,  
ktorý je potrebné  
kamsi ukotviť.  
obchádzaš priečinky,  
v pozadí spenené more  
a na ňom kôš -  
vytrčajúca plutva.  
ponorená do hry,  
zabudla si vypnúť bolesť.

\* \* \*

nenápadne sa vlievam  
do brucha ulice,  
tam, kadiaľ by si mohla ísť.  
cesta je mokrá handra  
a kropaje sú sponkami  
na jej čuprine.  
defiluješ opačnou stranou.  
do hrdla natečená otázka:  
ako sa máš?  
popícha na chodník.

\* \* \*

chlapec čarbe  
prstom do vzduchu.  
ticho mesta,

ktoré vonia koláčmi,  
mu zachádza pod nechty,  
pokým nerozčeri  
pokojnú hladinu mláky.  
skočí do nej po členky.  
s pocitom malej rebélie  
odchádza domov a  
na topánkach si nesie  
dočasnú krajinu.

\* \* \*

na cintorínskej  
sa občas menia farby.  
z tmavých na svetlé,  
keď po nej prejdeš  
ako strelka na kompase.  
a občas sa menia naopak.  
z bielych na čierne,  
keď ihličky tvojich opätkov  
nerobia dierne štítky  
z koberca zeme.  
vtedy je na tej ulici tma  
a za každým rohom  
rastie kríž.

\* \* \*

také prázdno, aké býva,  
keď skončí jeseň a  
zimný slnovrat zoberie  
stromom listy.  
a potom sneh,  
biela parochňa noci,  
nakúka do izby,  
kde čítam verše,  
v ktorých sa režem  
o tvoju samotu.  
mrzne to pod jazykom.  
každé slovo mrzne,  
až sa láme hlas.

\* \* \*

dymiace vlasy komínov  
ukazujú smer, kadiaľ  
ísť a kadiaľ nie.  
mĺkvo korzuješ s holubmi,  
ich perie štekli zem.  
keď zbadáš súmrak  
v odraze presklených  
dvier, zrýchliš krok.  
ktosi začal tieňovať  
krajinu na čierne.

# LADISLAV JURKOVIČ

## Míchání jazyků

4

V podivnou směsku  
Míchají se mi  
Srbština jazyk mé ženy  
Slovenština rodná řeč  
Babičky z matčiny strany  
A čeština  
S níž jsem se narodil

V podivnou směsku  
Promíchává se ostatně  
Životní příběh většiny z nás  
V něm pravdy dobré i zlé  
Vše co jsme si osvojili  
Co nám bylo darováno  
I co jsme vzali odjinud  
Se zlými úmysly

Nepsal jsem nikdy  
Dle vzoru jednoho  
Z velkých básníků  
Spíš jsem z nich  
Jakož i z těch menších  
Ledaco posbíral

Jako hrdinu  
Nejvíc jsem v dětství  
Miloval Jánošíka  
Pověšeného za žebro  
A takto vstoupivšího  
Přímo na nebesa  
(Nebo do pekel?)

Asi to tak bývá  
Se všemi ctiteli  
Nejrůznějších řečí  
Byť nepřátelé mají víc spadeno  
Na jazyk coby mluvící úd

## Předpovědi

„Venku je hrozný nečas,  
úplné bezčasí...“  
bědoval kdosi za oknem

7

Prší prší jen se leje  
A pak mrzne až praští

Takové  
(A jiné podobné)  
Jsou výroky  
O tom jak je  
Jak zrovna je  
(I když by mohlo být hůř)

Leč řekněte mi někdo  
Z meteorologů  
Zda existuje též  
Bezčasí  
Když rozeznáváme  
Nečas  
A taky Psí časy  
(Leč něco jiného je Psina)  
Tak si to sám  
(Nebásnický)  
Doplňuji ba domýšlím

Až po tu mez  
Že bezčasí  
Vůbec neexistuje  
(Nemůže existovat?)

Je ovšem těch vět  
V pochybovačských závorkách  
Až příliš

Anebo  
(A zase závorky)  
Je bezčasí  
Jen tak trochu  
(Někdy víc a někdy míň)

A vida:  
Už jsem zase  
U toho  
Prší prší jen se leje  
Jen to přísloví proměním:  
Prší prší až je sucho

### **Milostná?**

13  
Ne milostnou už nedovedu  
Něco se přešroubovalo  
Nebo kamsi zarostlo v těle  
A v duši je to ještě horší  
Je taky láska muže k muži  
Stejně jak ženy k ženě  
A oba páry ne-páry  
Nemusejí být přeroubovány

Jsme prostě bytosti  
Pro lásku a milování  
V jakémkoli pohlaví  
Při výběru ze dvou  
Včetně ostatních  
Prostě a stručně  
Toliko virtuálních

Nevedme však úvahy  
Hodně plytké  
A o to méně filozofické  
Neboť právě báseň milostnou  
Přeji si sám udělat  
Silně až úzkostně  
Stejně jak to chtějí  
Vůbec nepolíbení  
Tak ti zulíbaní k smrti

Vzhůru tedy a zdárně  
Sbírejte a montujte  
Šroubek po šroubku  
Hlavně však tak  
Aby vždy přiléhalo  
To co je  
K tomu co není

## **JÓZSEF KEREKES**

### **Nepodmíněně**

Ptákoví stačí k letu křídla,  
člověku, když se ve svém stínu shlídá,  
smlouvě, když dodrží ji také druhá strana,  
matematice, když funguje ti hlava.

K přežití stačí snášet utrpení,  
vášni postačí tvářit se že není,  
lásce důvěra a důvěře pak víra  
a k víře trocha pozornosti je, co zbývá.

Nač jsou mi křídla, lítám do výšin,  
abych byl celý člověk, nehledám svůj stín,  
čertu svou duši stejně neprodám,  
nač počítat, mně stačí to, co mám.

Pro vášně, které spolu přežíváme,  
při utrpení, které důvěrně už známe,  
netvař se, že mám věřit jiné ženě,  
vždyť vidíš, miluji tě – nepodmíněně.

*z maďarštiny přeložil Tomáš Vašut*



## ZDENĚK Z.

### Buddhistické kuličky

Zatahala mu za kůži na koulích.  
Co to je? Podívej, jak ji máš pokleslou!  
Protože není tvrdý, bránil se.  
Zvedl úd a nadzvedl tím i kůži na kulkách.  
To bych uměla taky, odmávla ho. Chytla se prsty obou dlaní za tváře a povytáhla je.  
Hned mi zmizely vrásky, zašklebila se na něj.  
A pak řekla zase: Dělej s tím něco.  
Nestárni.  
Vypadají jak pysky.  
Jindy řekla, že jsou jak bahno.  
Bahno!  
Když posmutněl, chodila kolem něj zamýšlená.  
Na co myslíš, zeptal se jí po hodině.  
Vymyslím jiné slovo, odpověděla.  
V den, kdy se chystala udělat si volské oko, řekla, že jsou jak bílkové pusinky. Přitiskla se k němu a políbila ho: To je lepší, ne?  
A když měla lepší náladu, mazlila se s nimi. Ve tmě.  
Jsou jako buddhistické kuličky. Cítíš to?  
Cítím, že se jich dotýkáš.  
Nevzrušuje tě to?  
Ne.  
Vážně nic necítil.  
Po chvíli dodal: Nevím, co na tom chlapi mají.  
Jsou chlapi, kteří to mají rádi, ohradila se.  
Chlapi mají rádi lízání, ne?  
Buddhistických kuliček?  
Přikývla.  
Cítil, jak se ho pod pokrývkou dotýká její jazyk.  
O pár centimetrů výš, poprosil.  
Vynořila se.  
Ale pro mě je příjemné dotýkat se tě tam. Vy se také dotýkáte ženy podle toho, jak je vám to příjemné, a ne tak, jak by to žena potřebovala.  
Na to neměl co říct.  
Jindy jí řekl: Promiň. Ale dnes se mu nechtělo. Chtěl, aby si ho vzala do úst celého, a ne aby si hrála s kuličkami.  
Jste všichni stejní. Chcete jen ženské vrazit ptáka do huby.  
Ležela tiše. Myslel si, že usnula, ale pak ucítil, jak zašmátrala rukou v bahně.

Když budeme usínat a budu se tě držet za ně, nebude ti to vadit?

Zakroutil jemně hlavou, už nebyl s to říct jí Ne.

Uklidňují mě totiž jako...

... buddhistické kuličky.

**Zdeněk Z.** – autor je profesí učitel. Z připravované knížky povídek Sex, dítě a smrt.

## **JAN STANISLAV**

### **Pauza**

Probudil se zhruba hodinu před polednem. Ten den už to bylo podruhé, co takhle procitl z jakéhosi polospánku. Okolo sedmé ranní byl z celkem příjemného snění vyrušen dívkou, po jejímž boku prožíval poslední tři roky svého života.

„Musím na vlak,“ řekla. Začala si narychlo balit věci, protože během včerejšího večera už to nestihla. Opět spolu seděli dlouho v hospodě, kde pili jedno pivo za druhým. Jako by pro ty dva neexistoval jiný společný zájem. Dobře si byli vědomi skutečnosti, že taková parodie na vztah nemůže trvat věčně.

„Možná by nám bodla malá pauza,“ prohlásila a pořádně se napila zlatavého moku. Pak ovšem pokračovala, jako by vlastně předtím ani nekonstatovala něco podstatného: „Tady maj fakt dobrý pivo. Většina desítek je jenom taková voda, ale tohle je doopravdy plný pivo. Navíc výborně vychlazený.“

„Já bych byl taky furt plnej, kdybych denně nemasturboval,“ snažil se zavtipkovat. „Prosím tě, nech toho.“

Chodila po pokoji a spokojeně si pobrukovala refrény různých písniček z YouTube. Už ho tím dost štvala, stejně jako když neustále civěla do facebookových profilů.

„Co tam pořád hledáš?“ ptal se obvykle. „Proč pořád zíráš jen do těch kravin? Chodíš tady, dupeš a pouštíš mně dokola ty samý písničky. Já zešílím! Proč něco netvoříš?“

„Jistě, máš úplnou pravdu,“ nafoukla se. „Já jsem pochopitelně člověk naprosto netvůrčí, zatímco ty seš velkej básník. To víš, my blbci už to takhle máme na tomhle světě daný. Jak s oblibou říkáš, jenom konzumujem a nic NETVOŘÍME. Ach jo, seš jen machýrek...“

Tentokrát už ale neměl sílu jakkoli reagovat na její ranní zvyklosti. Byl rád, že konečně odjede domů za rodiči a nechá mu volný prostor. Teď bude zase nějakou dobu dýchat čistý vzduch, neprosycený opakujícími se návaly ponorkové nemoci, která neúnavně prostupovala bytem 1+1.

Vypila kávu, vyčistila si zuby a ještě se nějakých patnáct minut malovala. Přišlo mu to jako věčnost. Jenomže vidina nezadržitelně se blížící odměny ho ihned uspokojila. „Půjdeš za mnou zavřít?“ zeptala se. „Ať nemusím práskat dveřma.“

Chtěl jí říct, že za ní samozřejmě zavře velmi rád, ale pak si to náhle rozmyslel. K čemu zase rozvířovat chladnou vodní hladinu? Teď bude klidná, sice studená a neosobní, avšak zbavená zbytečných cirkusových ekvilibristik zurčících říčních toků. Dali si naprosto odměřený polibek. Jakmile zmizela ve výtahu, pocítil těžko popsatelnou úlevu. Šel si ještě zdřímnout.

V jedenáct hodin ho z postele vyhnaly silné bolesti hlavy. Bylo mu na zvracení. Odběhl na záchod, kde ze sebe dostal několik deci žlutých šťáv, které byly čím dál tmavší. Na závěr z něho vyšlo pár kapek nafialovělé krve. S opuchlou, červenými skvrnami posetou tváří se odebral zpátky do postele. Dneska mě ven nikdo nedostane, pomyslel si. V takovém stavu nemohl mezi upravené, vymydlené lidi. Uvědomil si, že je neděle. Neděle, to je přece od slova *nedělat*, projelo mu ještě hlavou, načech zavřel oči a snažil se opět usnout. Za půl hodiny bylo jeho snažení úspěšné.

Žaludek se trochu srovnal až během odpoledne. Poznal to tak, že jeho tělo začalo volat po jídle. Otočil hlavou doleva a uviděl prázdnou polovinu rozkládacího gauče. Kdyby tam ležela ona, určitě by ji pohladil, řekl by něco zaručeně vtipného a zároveň ji poprosil, zda by mu neuvařila těstoviny s rajčatovou omáčkou, paprikami, červenou cibulí a kuřecím masem. A ona by zajisté neodmítla, naopak by byla ráda, že všechny potřebné ingredience včera obstaral, zatímco ona se musela učit na zkoušku, protože právě končil semestr. Pokud šlo o finance, byl spolehlivý. Lépe řečeno, byl v tomto ohledu spolehlivý, dokud se nenapil. Pak už mu to bylo jedno. Žil proto od výplaty k výplatě, což vyčítal právě její údajné rozhazovačné povaze. Kdyby ovšem řekl včasné NE, bylo by

to jinak. Museli by oba šetřit, nechodili by tak často na pivo, vařili by si více sami a neutráceli v hospodách. Kdo jiný má tohle zarazit než právě on? Je přece o čtyři roky starší, tudíž má být rozumnější.

Takové myšlenky se jí honily hlavou po jejím příjezdu k rodičům. Seděla sama ve svém pokoji, naplněná klidnými dojmy z toho, že může zase chvilku volně dýchat. Pak se podívala na postel. Kdyby tam ležel on, určitě by si zase něco četl nebo psal. I s vědomím, že se jednou její přítel z té literatury určitě zblázní, by se k němu přitulila a navrhla by nějaký program. Mohli by si vyjít do přírody, vždyť u nich na malém městě je přece tak krásně. Nedolehl sem ještě všepožírající moloch průmyslu, jako tomu bylo v jeho rodišti.

Najedl se narychlo připravených špaget, odložil talíř a kouknul se na mobil. Za pět minut šest a ona ještě nezavolala. Snad dojela dobře. Má se jí ozvat? Ne, nechá to na ní, však ona ráda zase přijede. Vždycky ji to tam přestalo bavit, protože její příbuzenstvo začalo až příliš řešit studium, vyptávalo se na brigády, výběr povolání a podobné věci. On se na to nikdy neptal, dokud o tom nezačala sama mluvit. Dobře věděl, že v tomto směru jí moc radit nemůže, protože sám byl studentem přinejmenším pofidérním. Utěšoval se alespoň myšlenkou, že za tento stav mohou především takzvané pracovní povinnosti.

Vzala do ruky telefon a našla jeho číslo. Mohla by jej zadat z hlavy, ale chtěla se podívat na jeho fotografii. Tady byl ještě docela hezký, měl velké plné rty, které ji přitahovaly. V posledních měsících přibral pár kilo, hlavně se mu roztáhl obličej z toho věčného nasávání. Ona se cítila též oteklá. Kam to všechno povede? Pomůže jim tahle pauza? Rozhodla se, že mu zatím volat nebude.

Večer běželo v televizi fotbalové utkání prvoligových klubů. Otevřel si pivo a napil se. Cítil, jak mu po těle běhá příjemné teplo. Oči měl sice přibité na obrazovce, v hlavě mu ovšem rotovala otázka, zdali jí má zavolat. Dost možná doma truceje, odhadoval situaci. Určitě vede jeden z těch nekonečných rozhovorů se svou matkou. Bože, jak ty ženské dokážou hodiny a hodiny kecat o ničem! Za dvě minuty dopil láhev, říhnul si a šel do lednice pro další.

Jakmile dohovořila s mámou, vrátila se zase do svého pokoje. Usedla k počítači a začala se přes Facebook domlouvat

s kamarádkou, že by si za hodinu daly sraz a popovídaly si nad několika pivy. Jen na chvíli, protože včera to přehnal a ráno měla kocovinu. *To je holt daň za náročnej studentskej život.* K této větě ještě připsala smajlíka. Vyměnily si tak několik vzkazů. Potom šla do koupelny trochu se upravit a namalovat.

Po čtvrtém pivu popadl mobil a začal jí psát. Nevěděl, jak začít, každopádně obsahem zprávy mělo být zhruba to, že doufá v její bezproblémový příjezd k rodičům, že na ni myslí, chybí mu tady a že ji má rád. Hlavně nesmí být z textu poznat, že se napil. Ale co když ona taky právě pije?

Dopisoval zprávu, když vtom se na displeji jeho přístroje objevil znak příchozího hovoru s jejím jménem. Telefon začal vyzvánět. Byla opět rychlejší.

## MILAN CYROŇ

### Město živých (vyprávění občanů)

#### Spokojený občan

Naše městečko má nejnižší úmrtnost v celé republice, a přestože si tím nemohu být docela jistý, troufám si odhadovat, že dokonce i na celém světě. Důvod je prostý, nemáme zde pohřební službu, ani hřbitov, a tak odsud všichni jezdí zesnout do města sousedního. Kdo by taky chtěl skonat s vědomím, že nemá být kým a kde pohřben, že ano? A vydat se do sousední metropole veřejnou dopravou ještě zaživa vychází levněji, než když pro vás přijede některý z tamních pohřebních vozů (nehledě na to, že městská vyhláška jim vjezd do našeho města zakazuje). A pokud se tam necháte jakožto smrtelně nemocný jedinec dopravit sanitkou, jedete takříkajíc za státní. Kterýsi politik sice navrhoval tuto službu zpoplatnit, leč neuspěl. Od té doby už ani není politikem - natolik byl jeho návrh považován za troufalý. Nikdo z našeho městečka si zkrátka nechce nechat komplikovat svou poslední cestu (což u nás, jak vidno, není pouze symbolické označení).

V minulosti se sice stávalo, že se někdo přece jen odebral na onen svět na domácí půdě a muselo se to složitě řešit, ale současný starosta si vytyčil za cíl tento nešvar vymýtit. A to se mu taky podařilo. Od té doby, co je hlavou města on, se u nás nevyskytl jediný

případ úmrtí. Čas od času se objeví nějaký ten troufalec, co si chce otevřít pohřební službu a vydělávat na cizím neštěstí, vedení města však nikomu neuděluje povolení. Zkrátka zde nesmíme mít pohřební služby, hřbitovy, ani krematoria, a to je dobře. Párkrát se, kdoví odkud, objevili takzvaní hrobníci solitéři, kteří načerno pochovávali lidi na jejich zahradách, ovšem za to jsou těmto zločincům ukládány tvrdé tresty a pozůstalým vysoké pokuty. Do našeho městečka smrt prostě nesmí! Je krásné tady žít.

### **Smutný občan**

Všichni jsme si v našem městečku žili šťastně a spokojeně (i když ne až do smrti), živí mezi živými, dokud se jednoho dne nezhroutilo vše, v co jsme věřili. V pátek 13. února nečekaně zemřela starostova manželka. Kterýsi nezodpovědný řidič, jehož ze slušnosti nebudu jmenovat, ji srazil svým zánovním automobilem, když mu nečekaně mimo přechod skočila do cesty. Nestačil svůj vůz ubrzdit, neboť toho dne silnice od rána namrzaly a strašně to klouzalo. Nicméně tento muž, jenž takto do našich životů přinesl smrt, byl po právu souzen a stihl ho přísný, leč spravedlivý trest. Nikdo nepochyboval o tom, že nehodu zavinila starostova žena, on však byl tím, kdo ji usmrtil a porušil zdejší zákony. A uznejte, hnát k soudu nebožku dost dobře nešlo.

Mysleli jsme, že nic horšího už se nemůže přihodit, ale mylili jsme se. Starosta totiž dal přímo na centrálním náměstí stavět monumentální rodinnou hrobku, kam měly být uloženy nejprve ostatky jeho paní a v budoucnu též ostatky jeho. Tato nebetyčná troufalost a okaté pohrdání obyvateli zvedla vlnu odporu. Demonstrovalo se po celém městě. Mnozí žádali starostovo odvolání a někteří dokonce volali po jeho smrti, čímž se, nic netušíce, provinili proti vlastnímu přesvědčení. I když... Možná měli na mysli starostův skon mimo katastr našeho města podobně jako ti, kdo jej jednoho dne unesli z úřadu, kdesi v lesích zavraždili a v černém igelitovém pytli na odpad zakopali. No ještěže to neudělali přímo ve městě! Tělo našel hajný, odkryly ho totiž rypáky divokých prasat. Ačkoli na první pohled nebylo lze starostovu mrtvolu identifikovat, jak ji divoká zvěř zohydila, nakonec se to přece jen podařilo. Celá věc se vyšetřovala,

ale k ničemu to nevedlo. Divoká prasata nebyla dopadena.

Kdyby starosta tušil, jakou pohromu přivede svou domýšlivostí na naše městečko, v hrobě sousedního města by se teď obracel. Dělníci, najatí z okolí, protože nikdo z místních by se ke stavbě hrobky neuchýlil, odcházeli domů potlučení, až zmrzačení. Bitky a zranění se samozřejmě objevovaly i v našem městečku, tedy to ničemu a nikomu nevadilo, avšak několik našich se sdružilo do organizace „Hrobky u nás nechceme!“, opatřilo si výbušniny a... Ano, tito dobří lidé vyhodili stavbu do povětří. Tím se ovšem provinili snad ještě více než starosta, poněvadž svůj čin vykonali v době, kdy se na místě pohybovalo několik zedníků. Ani jediný z nich výbuch nepřežil a z potenciálních hrdinů se stali zločinci. Policejní orgány odhalily totožnost všech členů organizace a pozatýkali je. Za to, že stejně jako řidič, jenž stál na počátku tohoto nešťastného řetězce, pozvali do našeho městečka smrt, museli zaplatit. Rozumný soudce však zohlednil jejich dobrý úmysl, a tak si ve vězení odpykají menší trest než onen řidič. Nicméně ani tak už to v našem městečku není takové jako dřív, cosi se změnilo. Jsem z toho smutný.

### **Pohoršený občan**

Představte si, co se stalo! Jeden z odsouzených členů organizace „Hrobky u nás nechceme!“ poskytl rozhovor místním novinám. Bohužel nemohla zasáhnout ruka cenzorova, neboť ten coby další člen skupiny rovněž pobýval ve vězení a výběrové řízení na nového ještě neproběhlo. Ten novinář, co rozhovor vedl, stejně jako editor a šéfredaktor, přes něž výsledek prošel až na stránky novin a pulty stánků, by se za to měli okamžitě zodpovídat! Ten odporný chlap, jenž se do kdysi znamenitého periodika rozpovídal o svém životě (Koho jeho život zajímá? Všichni máme své vlastní!), tvrdil, že dříve pracoval pro starostu jako tajný hrobník. Chápete? Jako hrobník! Kdyby působil jako tajný agent cizí mocnosti, nebylo by to tak strašné jako tohle. Podle něj se docela běžně stávalo, že v našem městě plném života umírali lidé. Aby se vše udrželo v tajnosti, rozhodli radní o zřízení zvláštní jednotky tajných hrobníků, kteří jednak po mrtvolách pátrali, jednak je tajně pohřbívali nedaleko městské skládky.

Na otázku, proč mrtvé potajmu neodváželi do sousedního města, nebo alespoň mimo katastr toho našeho (jako ti, co zabili starostu), odpověděl, že kvůli drahému benzínu. Zemřelých se prý objevovalo tolik, že by to na benzínu zruinovalo městskou pokladnu.

Samozřejmě jsem těmto lžím nevěřil a doma jsem se ujistil, že do nikoho z rodiny ten člověk nezasel semínko pochybnosti, nicméně brzy po zveřejnění rozhovoru se začali ozývat méně uvědomělí občané, aby báhorku toho rozvraceče potvrdili. Balamutili ostatní, že jim doma umřel dědeček, tatínek, babička, nebo dokonce dítě (takový nesmysl, děti přece nemůžou jen tak umřít!), načež u nich dříve, než se vzpamatovali, zazvonila tajná jednotka. Ta si od nich mrtvého převzala, aniž by si toho všiml kdokoli ze sousedů či náhodných kolemjdoucích. Dotyčného báhorkáře si dobře pamatovali podle obličeje, hrobníkům prý velel. Policie takové občany nejprve stíhala za šíření poplašných zpráv, ale nakonec na to rezignovala, protože jich neustále přibývalo a brzy by tresty stihly polovinu města. Navíc se s podobnou zkušeností svěřil šéf policie, proti němuž se nikdo z podřízených neodvážil vystoupit. Vskutku korupční jednání!

Prospěchářského novináře kdosi zavraždil v jeho domě (na území našeho města!) a lžihrobař se oběsil ve své cele (opět na půdě města!), což do myslí poctivých občanů zasévalo strach ze smrti. Namlouvali si, že také je může smrt potkat kdekoli v ulicích a kvůli tomu některé z nich skutečně potkala - byli natolik vystrašení, až to vedlo k srdečním zástavám u jedněch a depresím následovaným sebevraždami u druhých. Co se týče těch prvních, lékaři mnohdy odmítali zakročit, jelikož se obávali postihu v případě, že by pacient nepřežil. Hotová apokalypsa! A abych nezapomněl, šéfredaktor a editor místních novin po novinářově smrti s celými rodinami uprchli kdovíkam. Báli se o svůj život - v našem městě opravdu zbytečně! Dospělá šéfredaktorova dcera jako jediná zůstala mezi svými a nikdo jí nezkřivil vlas na hlavě. Mnozí se jí pouze vysmívali za otcovu zbabělost, ale to není nic smrtelného. Takže proč skočila z mostu do řeky a zcela cíleně se utopila? Naprosto záměrně rozšířila řady mrtvých v našem báječném bydlišti, a proto je naše městečko také kvůli ní v rozvratu. Nedá se tu pomalu žít!



## Poslední občan

Chodím ulicemi našeho města a cítím se osamělý. Zejí prázdnotou, pokud nepočítám povalující se mrtvoly (pohřební službu nemáme, cizí sem nesmí a obyčejní lidé nevědí, jak se pohřbívá). Někteří spoluobčané se odstěhovali do jiných měst, ostatní zemřeli vlastní či cizí rukou, anebo proto, že onemocněli, zestárli, stali se obětí nehody a tak podobně. Do dnešních dní něco nevídaného! Čekám, až přijde můj konec, ale pořád se nic neděje. Snad proto, že mi je teprve dvacet let, jsem zdravý a silný. Odmítám opustit město, v němž jsem se narodil a ve kterém nikdo z mé rodiny nezemřel, protože všichni stihli odcestovat do sousední metropole. Občas je na tamním hřbitově navštěvuji. Našel jsem si tam i děvče, na tom hřbitově, pochopitelně. Otěhotněla se mnou (na mramoru). Chci, aby se mnou bydlela v mém městečku, ale nejprve musím pochovat všechny ty mrtvé. Takhle to tady nesmí vidět... Nikdy by mě nenapadlo, že se ze mě stane hrobník (navíc samouk!). Ale jestli tady chci přivést na svět nový život, je to nezbytný krok. A poslední věc, co mě napadá: Snad do konce světa nezapomenu na slova jednoho člověka (pohřbím ho jako prvního), který se ke mně asi před rokem naklonil v parku posetém spoustou květin a několika málo nebožtíky a položil mi otázku: „Copak jsme toho chtěli tolik, když jsme si nepřáli vědět o smrti?“ Nedokázal jsem mu odpovědět, neboť tehdy jsem toho o smrti příliš mnoho nevěděl. Dnes už by to bylo jiné...

## KLÁRA ŠMEJKALOVÁ

### Pokoj

Alžběta sedí ve svém pokoji u okna a černý závěs splývající dolů jako vlečka je její budoucností. Vlastně minulostí. Budoucnost se neúprosně vleče. Vlastně minulost. Představuje si, že má černou svatbu. Její minulost a budoucnost vytvářejí oficiální svazek, lze si domyslet, co spolu počnou. Bude to tady. Živoucí, čínorodé, neúprosné a krásné. Bude to jejich.

Až na to, že nebude. *Ta* zpropadená minulost. *Ta* zpropadená budoucnost. Žádná přítomnost. Je to konec? Je to začátek? Černý závěs u jejího okna je minulostí i budoucností

zároveň. *Adaptovaná* přítomnost se choulí vystrašeně, s vytřeštěnýma očima.

Alžběta to ví. Přítomnost nebude nikdy její. Protéká ji mezi prsty. Žene se jako puma. *Je mi to putna*, je její naladění. Roh pokoje zeje nakřáplou prázdnotou. Zde je Alžběta svým pánem. Roh dýchá za ní vlhkým dechem, snubní prsten se stává obojkem. Ukazovák s funkcí krku připadá si jako pouhý dopravní panák.

Má černého labradora. Připomíná ji minulost. Chodí si s ním vyvětrat hlavu, aby nekřápla, nevypadla z porcelánu. Uváže psa na vodítko. Je hezký den. Slunce na obloze se roztéká jako barvy surrealisty. Psí ocas připomíná sloní chobot.

Je to jako porod, vyjít z toho pokoje. Svěží vítr ji čechrá vlasy. Psí uši plápolají. Být tak na Václavském náměstí, vznášely by se tu obrovské duhové bubliny. Proč jen je pořád dítětem? Proč si nevezala bublifuk?

Pes ji táhne jako slepecký. Svatební šaty zatvrdly v hůl, která je vždy k nalezení. *Za všechno může čas*, prozpěvuje si Alžběta. Má sklony k přehrávání. Čas, čas čassss... *Neuč hada syčet!* Zazní náhle v její hlavě. Tohle není dobrá kauzace. Ze všeho vinit jednoho člověka. Ale ona si nemůže pomoci. Pořád tam je. *Ona i ona.*

Pes náhle přestane táhnout. Vodítko není natažené. Pomyslný sval. Tělo je vzduch a pes a Alžběta klouby v tomto pofidérním, umělém světě. Jak snadno se tento svět stává tělem a naopak. Čas škrtič.

Pes se utrhne. Alžběta se natáhne přes vodítko jak dlouhá, tak široká. Návaly. Návnady. Náhodná kolemjdoucí ji probere k tomuto životu.

„Jste v pořádku?“

Veškerý pobyt v tomto pokoji i v jeho blízkosti se rozpíjí jako kaňka z jednoho hrotu někde shůry. Často slýchává škrábání papíru, škrundání v břiše. Vnímá v útržcích, co chvíli ztrácí vědomí.

Před rokem Alžběta prodělala zánět slepého střeva. Bylo to zrovna v době, kdy se zamilovala. Naneštěstí se probudila během operace. Připadala si jako v pekle. Byl to šok. Žlutá plechovka s názvem Shock. Měla pocit, že v ní něco vybuchuje. Bylo to skoro stejné jako ta láska. Obě události měly v jejím životě nezastupitelné místo.

Ta minulost. Pořád se jí nezbavila. V jejích nejstrašidelnějších snech, žluté plechovky Shock stojí v řadě jako vojáci, svítí na ně raní slunce. Měla nesčetněkrát pocit, že i její kůže je celá žlutá, že každá buňka v jejím těle křičí *Shock!*

Vylétává jako čertík s krabičky sem a tam.

Byly chvíle, kdy nevěděla, jestli se balí do nemocniční deky jako do rubáše, nebo se choulí ve vlastní posteli jako dítě. Spánek byl ohněm. Bdělý stav nebyl o moc lepší. Nerozlišovala mezi dnem a nocí. Její režim byl převrácený. Měla nesčetněkrát pocit, že vyletí z domu jako z kůže, že bude běhat po městě jako nekroza tmavých ulic.

Mračna se stahovala nad zemí i jejím pokojem. Byla to *její* planeta Země.

Alžběta se ráda ovíjí svým černým závěsem. Představuje si, že je spící mořskou pannou, nebo ojedinělým druhem mořské houby. Nebo houbou v čínském jídle z rychlého občerstvení. Uroní občas pár slz. Jsou vždycky v páru. Nosí černé ponožky. Představuje si, že jsou jejími ponožkami.

Pokoj má příchut' tmavě modrého svetru, černých brýlí a tmavých vlasů. Cítí v něm slanost moře v noci. Sofa se často bortí jako příliv. Že by příliš pila? Že by něco brala?

Z noční oblohy vždy přichází naděje, že když nespí, láska se objeví. Hvězdy na ni dohlížejí. Má za to, že když je noc, její láska má oblečený tmavě modrý svetr. A když je den, láska je svlečená, dokonce i z kůže.

Miluje se zásadně ve dne. Tehdy se všechno spaluje. Pocity jsou dvojsečné. Za dne Alžběta vchází do chladného, bílého mužského těla.

V této chvíli, přítomnost je absolutní. V této chvíli, přítomnost je vzácně její.

Má tělo, ale tělo *neexistuje*. Co existuje, jsou těla jiných. Třeba tělo pumy, kterou občas vídává. Vystupuje (ona, Alžběta) v cirkuse jako cvičená opice. Žongluje s přísadami reality, jezdí na kolečkách času.

Puma se dokáže smršťovat a měnit v mouchu. Alžběta pumu podezřívá, že když je (ona, puma) mouchou, je příčinou Alžbětiných dotěrných a výhružných myšlenek. Ty přesně tak bzučí kolem její hlavy. A když číslo skončí, všichni tleskají, jako by ji (pumu) chtěli zabít. Někdy to vypadá, že chtějí zabít ji

(Alžbětu), že těmi ranami se i ona mění. V černou mouchu v černém pokoji. *Má pocit, že má černou svatbu. Je to konec? Je to začátek?*

Alžběta stojí na prahu (vlastních sil). Stojí na prahu svobody a užuž se chystá říct své *Ano*. Vůle ji ochabuje jako telefon vytržený ze zdroje a pomoci se dovolat nemůže.

Je to vztah pouze ze samotné podstaty věci. Podstata a realita nejsou synonyma. *Realita není podstatná.*

Nemůže se zbavit posedlosti tmavě modrou barvou. Vidí ji všude. Ve stmívající se obloze. V noci. Ve vodě. V inkoustu.

Začala psát plnicím perem. V noci. Ve dne, v mužském těle, si hraje na námořníka s modrým svetrem místo plachty. Obežene svetry celý pokoj. Jsou všude po podlaze a budí dojem, že v pokoji je povodeň. Obehala si tmavě modrými svetry celou postel. Svetr také slouží jako kryt ve válečném bunkru. Padá noc a Alžběta se schovává před létajícími střelami-svémi myšlenkami. Svetr jí dává lásku a ochranu.

Má svoji lásku neustále u sebe i v sobě. Nemůže bez ní žít.

Vede dvojí život. Jde to.

## **MARTIN LUKÁŠ**

### **Před branou**

1

Jsem unavený, strašlivě unavený. Potřeboval bych si zodpovědět dlouhou řadu otázek, ale je pravděpodobné, že všechno končí. Sedím v tramvaji, do níž jsem se nasoukal jen s námahou, a všímám si, že na sedadlech kolem mě jsou ženy. Jedna si čte a tváří se u toho zarputile. Jiná se zapomněla, šoupá nohama. Ostatní zírají za okno do noční ulice. Mají rty a mají boky. Mají všechno, co mají mít. Šaty, nehty, účesy. Mají mýdlové dlaně a punčochy těsné jako pleť. A já nemám je. Co ovšem nedokážu pochopit, je, že obdiv k nim mě neopouští ani v tuto chvíli. Buď jsem se dočista zbláznil, nebo za to může ta nová bolest, která se stupňuje s každou zastávkou. Tohle je totiž šedesátdevítka, a to je linka s velmi dlouhou trasou, takže až se to stane, řidič mi to jistě odpustí.

Kdy to vlastně začalo? Už vím. Pár dní po tom večírku. Stáli jsme ve vínových futrech její kuchyně, za jejími zády dopadal proud vody do dřezu a ona se mě ptala, proč jsem to udělal. Smysl otázky mi pochopitelně unikal. Ptala se mě znovu:

„Proč jsi to udělal?“

„Nevím, o čem mluvíš.“

„Ty víš dobře,“ zasmála se, „ty víš dobře.“ A praštila mě do břicha.

Chtělo se mi vrazit jí velkou facku, ale ovládl jsem se a zadíval se jí na ruce. Mačkala v nich utěrku, co byla cítit česnekem.

„Viděla jsem, jak tam s ní stojíš. Jak se k ní nakláníš a něco jí říkáš. Řehtali jste se jako dva blbci. Ale ty víc, protože z vás dvou seš ten větší blbec ty! A když jsi šel na záchod, strčila ti něco do kapsy. Nějaký psaní, nebo co. Myslíš si, že jsem to asi neviděla, ale já šla rovnou za ní a pověděla jí, ať tě laskavě nechá na pokoji.“

„Veroniko, víš, že ses včera v noci odkopala?“

„Celý zbytek večera se tvářila, jako bych to byla já, kdo něco provedl. Kráva jedna zkoprnělá! A když jsme šli domů, ty ses po ní ohlížel. To tě jako nenapadlo, že je to trapný?“

„Povídám, že ses včera odkopala, víš to?“

„Ale ze všeho nejvíc mě naštválo, když jsi o ní začal mluvit v posteli. Před spaním. Jsi vůbec normální?!“

„Posloucháš mě, co ti říkám?“

„Co?!“

„Že ses odkopala!“

Zarazila se. Přejela si dlaní přes prsa a podívala se na mě těžkýma, zlekanýma očima:

„Co jsi to říkal?“

„Jestli víš, že ses včera odkopala?“

V noci, když Veronika tiše oddechovala, prohlížel jsem si její klidnou tvář. Nad ránem se mi ve snu vrátil dávný výjev z dětství.

Je kolem páté odpoledne. Matka vstupuje do bytu. Zuje se, postoupí do kuchyně a práskne vší silou nákupní taškou na stůl. Už za zvuku zámku vybíhám z pokoje, ale v půli cesty se zarazím. Ohlédnu se. Za matovaným sklem zavřených dveří sedí otec a kouří. Stojím rozkročený mezi ním a matkou a nevím, co mám dělat. Cítím v zátylku matčin pohled a snažím se uhádnout výraz otcovy rozplizlé

tváře za sklem. Oba mě sledují, každý jinak a každý na úkor toho druhého. Potom se něco zlomí. Špička otcovy cigarety zazáří a zhasne. Šmouha jeho tváře si tlumeně odkašle a pomalu, jako stroj, se ode mě odvrací. Matka zamíří do koupelny. Cvakne zámek. Je ticho. Do večera se nezbavím pocitu viny.

Když jsem o tom na druhý den Veronice vyprávěl, tvářila se provinile. Později odpoledne za mnou přišla. Smutně se usmívala. Aniž cokoli řekla, pohladila mě po tváři a zase odešla.

#### 4

Vždycky mluvila pomalu, hlasem, který se stále něčemu divil. Po našich prvních Vánocích zalistovala tlustým slovníkem a v náhlém zmatku si položila dva prsty přes horní ret.

„Tys věděl, že synonymem slova ‚lidský‘ je slovo ‚srozumitelný‘?“

Zakroutil jsem hlavou a nasadil rozvážený tón:

„Věděl jsem, že teplý mlíko uspává děti i dospělý. Že studená voda z umyvadla ti dříve nebo později zlikviduje klouby. Že kdo zabil, pravděpodobně někdy předtím lhal. A že tvoje prsa i zuby jsou pravý. Ale že ‚lidský‘ znamená ‚srozumitelný‘, to jsem vážně nevěděl.“

Naznačila, že by po mně chtěla slovníkem hodit, a naoko uražená vyplula z pokoje.

Když se dlouho nevracela, šel jsem ji hledat. Věděl jsem, kde bude, ale záměrně jsem obešel celý byt, abych návštěvu ložnice co možná oddálil.

Chvíli jsem ji ode dveří pozoroval. Přehazovala prádlo v horní polici skříně. Byla skoro nahá a stála na špičkách. Napadlo mě, že je jako opice. Moje opice. A pak už jsem šel za ní.

„Počkej!“ vyhrkla, ale prsty mi sklouzly po jejím úsměvu, „vždyť já musím –“ a nedořekla. Volnou rukou si sama stáhla kalhotky.

#### 5

Před měsícem mě probudila uprostřed noci.

„Myslíš, že bych to nikdy nepoznala?“

„O čem to mluvíš?“

„Myslíš, že bych to nepoznala?“

Podle intonace jsem hned pochopil, kam tím míří.

„Myslím, že bys to poznala, kdyby to byla pravda.“

„A myslíš, že nevím, že je to pravda?“

Když se ke mně při řeči nakláněla, opřela se levou rukou o moji pokrývku. Teď ji tam nechala ležet a čekala, co jí odpovím. Bylo to skoro přátelské gesto.

„Myslím, že víš, že to pravda není.“

Po těch slovech sebou prudce trhla, založila si ruce na prsou a dlouze se mi zahleděla do očí.

A tak to šlo pořád dokola. S každou odpovědí, co jsem jí dal, se naléhavost jejích otázek jen stupňovala. Když se unavila mluvením, snažila se na mě vynutit přiznání útrpným pohledem. Sotva bych se dokázal rozhodnout, co bylo horší.

Usnuli jsme nad ránem. Ona v pověstné půli věty, já záhy nato.

6

Stávalo se mi, že při pohledu na Veroničiny sevřené rty se mi někdy vybavil její klín. Měla ho úzký, do sebe obrácený, ohromně citlivý. Hrál jsem sám se sebou takovou hru a vymýšlel pro něj různá přirovnání. Jednou mě napadlo, že vyjadřuje nenucenou vznešenost každé zavřené brány. Jindy mi připomněl zvíře, ale žádné z těch popsaných, bylo to zvíře ještě neobjevené.

Od okamžiku, kdy jsem ji poprvé svlékl, nepřestával mě její klín fascinovat a popouzet. Často jsem myslel sám na sebe jako na jezdce, který se rozjíždí proti mohutné bráně. Ale můj kůň se v nárazu bortí, moje dřevce se tříští a moje údy chtivě polyká to neznámé zvíře.

Jednou jsem jí zasunul ruku mezi stehna příliš prudce a ona mě plácla dlaní přes prsty. Jako bych se dopustil svatokrádeže. Sama se tím zřejmě vyděsila, protože si dlaň dlouze prohlížela a na mě v tu chvíli pohlédla jen koutkem oka. Mě její gesto vyděsilo, zato na její tváři, jak se mi zdálo, objevil se plachý úsměv. Celou noc jsem si nad tím lámal hlavu. A bál jsem se. Bál jsem se, že už nikdy její klín neuvídím.

7

Večer před Veroničíným domem svítily lampy. Svítily vysoko do korun stromů. Všiml jsem si toho už při první návštěvě a chodil se na ně občas dívat z balkonu. Ale včera mě ten pohled brzy omrzela. Zhasil jsem cigaretu a vrátil se do kuchyně. Veronika tam nebyla.

Postavil jsem se na chvíli ke dřezu a zhluboka nasával pach syrového masa. Leželo dole na talíři. Štáva, co z něj vytékala, měla barvu zředěného sirupu. Jak jsem tam stál, zmocnil se mě zvláštní údiv spojený s chutí.

Po chvíli se Veronika objevila vedle mě. Přes prsa měla obtočený ručník a z vlasů jí ještě kapala voda. Obešla mě, zabořila mi hlavu mezi lopatky a vší silou mě objala. Napadla mě tehdy hrozná, ba hloupá věc. Chtěl jsem se jí zeptat, jestli si myslí, že mezi těly milenců zůstane napořád nějaká štěrbin, takový průhled pro jednookého, nicotná škvíra, kterou se díváme do sousední kabinky na vesnické plovárně.

8

Projeli jsme už šest, možná sedm zastávek. Poslouchám, jak litinová kola tramvaje obrušují oblouky kolejnic. Je málo zvuků, co mě vytrhnou ze spánku, co se mnou zasmýkají jako kdysi otcova smrt, nebo jako nyní Veroničin pláč, v němž se ozývá poděšený smích dívky, která se směje proti své vůli.

V tom neustále navazovaném dotyku kol a kolejnic lisuje se to, co nikdy nepochopím, a co mi nakonec může být lhostejné.

Totíž, dneska večer vařila Veronika. Hned ve dveřích mi dala dlouhou pusu. Usmívala se. Dokonce žertovala. Měl jsem pocit, že je opilá. Ale víno jsme pili až po jídle.

Když převrhla sklenici a já se nabídl, že přinesu ubrousky, vytáhla nůž a bodla mě do břicha.

To bylo před hodinou.

Zvláštní věc. Člověku se nechce umřít.

Ztrácím vědomí, ale je mi, jako by mě moje představy měly přežít.

9

„Víš o tom, že se pořád chvěješ?“

„To teda nevím.“

„Seš jako policejní páska. Ta se chvěje furt.“

„A to jsem taky tak opuštěná, jo?“

„To ne. Vždyť kolem tebe pořád někdo chodí a bere tě do ruky.“

„To není pravda!“

„Umíš si představit, kolik lidí se ti za den pokloní, aby tě podlezo?“

„Ty bys mě podlezl?“

„Ne, já bych se tě držel.“

„Tak se mě drž.“



# LENKA ORÁLKOVÁ

## EMA, TINA, BÁRA, TAE...

Políbil ji zezadu na krk. Ema jemně stočila hlavu na stranu. Její ústa vykouzila úsměv, který se dal vyložit mnoha způsoby. Položil jí ruce na ramena a sjel po hladké kůži pomalu dolů. Zastavil se na bocích, sevřel ručník, který měla omotaný kolem pasu a pomalu za něj zatáhl. V sauně mezitím stoupala pára a postupně zahalila celou místnost. Mlha jim byla útočištěm, skrýší i němým svědkem.

Do okna se opřel prudký déšť. V učebně se setmělo. Tina zvedla hlavu od knihy a unaveně se usmála na studenty. Hodina šla dnes dobře. Studenti se necourali každých deset minut na záchod, nepovalovali se po lavicích, ani se desetkrát nevyptávali, co mají dělat. Narovнала se a nenápadně se zahleděla směrem ke dveřím. Byl to už takový její rituál. Čtvrtek, 10:20, druhá lavice u dveří. Tam seděl on. Min Ki. S tajemnými očima a tetováním na předloktí. Byl to nápis v tradičním korejském písmu hangulu. Tina už mnohokrát přemýšlela, co ten nápis asi znamená. Je to jméno jeho první lásky? Nebo snad nějaké životní motto? Vzpomínka? Text písně jeho oblíbené kapely?

„Paní profesorko?“

„Ano?“ zamrkala Tina a pokusila se o úsměv.

„Ten test je na známky?“ zeptala se drobná studentka.

„Ano.“ Bez hloupých dotazů by to snad ani nešlo, pomyslela si Tina a znovu se zadívala k lavici. Ta Min Kiova však už byla prázdná.

Uplynula asi čtvrt hodina od doby, kdy se Bára uvelebila v Robinově boxu. Netušil, co si má o ní myslet, chvíli na ni hleděl bez výrazu a pak sáhl po svém drinku. Bára se rozvalila na sedačce a dala nohy od sebe. Zahlédl její kalhotky. Chvíli se na ně díval a pak zvedl oči k její tváři.

„Co piješ?“

„Sex on the beach,“ odvětila a zasmála se provařenému vtipu.

Robin ani nemrkl a drink jí objednal. Když nápoj přistál na stole, přisunula ho Bára do prostředku stolu. „Dáš si taky?“

Robin zavrtěl hlavou. „To bude nějaká sladká sračka, ne?“

„Zkus to,“ zakřičela Bára, aby ji slyšel. Upravila si ramínka podprsenky a pak se na Robina dlouze zadívala. Po chvilkovém zkoumání jeho zevnějšku si řekla, že tady nemá smysl plýtvat ostrovtipem.

„Tak co, půjdem k tobě nebo ke mně,“ zeptala se věčně.

Robin se na chvíli zarazil a pak stočil hlavu k parketu, kde tančila Alena.

„Radši k tobě.“

Šlo to rychle. K Bářině nevoli až příliš. Stál tam před ní a bojoval s neposlušným zipem na poklopci. Ruce se mu trochu třásly. Bára ho chvíli nehnutě sledovala. Pak zvedla oči v sloup a posadila se. „Ukaž, dej to sem.“ Jedním tahem zapnula poklopec a seskočila z kuchyňského stolu.

Ema sundala ušpiněný ubrus. Děti zase všechno vybryndaly.

„Michale! Tak sakra!“

„Proč křičíš?“

„Podívej se, co zas udělaly!“

„Říkal jsem ti, ať tam ten ubrus nedáváš, nemá to cenu.“

„To tu nemůžeme mít někdy uklizeno?“

„Co ti mám na to říct? Prostě tam ten ubrus nedávej.“

„Jo, když tobě je to jedno.“

„Co je mi jedno? Prosím tě nezačínej zase.“

„Když tobě člověk nemůže nic říct!“

„Nekřič na mě. Nachystej děcka, beru je na hřiště.“

„To je jako nemůžeš nachystat sám?“

„Beru je ven, to je mám i chystat? To mám jako dělat všechno?“

„Doprdele! Ty máš pocit, že tady děláš všechno? To myslíš jako vážně?“

„Prosím tě. Uklidni se!“

„Nehádejte se,“ ozvalo se dvojhlasně z dětského pokoje.

„My se nehádáme,“ křikli oba současně.

Ema zmačkala ubrus a hodila ho do pračky.

Tina se zadívala na pračky v přízemí. No jo, zas je všechno obsazené. Takže s prádlem zas nahoru a pak zas dolů jako magor. Chvíli přemýšlela, jestli nemá prádlo v prádelně nechat. Pak otráveně vyfoukla vzduch a vydala se nazpět k výtahu. Cestou nahoru myslela na Min Kiho. Na jejich první setkání. Jak k ní

poprvé zvedl oči, když volala z prezenční listiny jeho jméno. Jednou se ho ptala na význam jeho tetování. Odtáhl od ní ruku a otočil ji, aby nápis neviděla. Třeba jí to někdy prozradí. Třeba bude příležitost, jednou...

„Paní, něco vám spadlo,“ zmateně se zahleděla na dítě a jeho otce ve výtahu. Cítila, jak rudne. To snad ne, to snad ne. Opatrně se sehnula a zvedla kalhotky ze země. Přála si být neviditelná, zmizet. Ještě dlouho potom, co její společníci opustili výtah, klela ve své mateřtině.

Tomáš zvedl kalhotky ze země a podal je Emě. „Máš někdy výčitky?“ zeptal se.

„Jaké výčitky?“

„Přece kvůli tomu, co děláme?“

Mlčela. Její tvář byla bledá, bez výrazu. Jsem unavená, jsem tak unavená, kdyby tak jen někdo tušil jak. „A ty? Ty máš výčitky?“

„Ne... nemám ho rád.“

„Nic ti neudělal!“ prudce se posadila a její společník se rozesmál.

„Čemu se směješ?“ vyjela na něj. Zatoužila po tom být chvíli sama. Ucpat si uši, zavřít oči. Měla pocit, že na ni bez ustání někdo mluví a něco po ní chce. V mysli jí naskakovaly různé vzpomínky, představy a tváře. Zdálo se jí, že ji rvou na kusy. Byly jako smečka hladových psů. Nezbyl jí ani kousíček ani kousek jí samé, který by měla jen pro sebe. Byli všude, v kuchyni, v koupelně, na záchodě, v posteli a pořád něco chtěli, pořád jen mluvili... Přitáhla si kolena k tváři a schoulila se. „Běž pryč,“ pronesla prosebně.

Když po pár minutách zvedla hlavu, pořád tam vedle ní ležel. Když se k ní otočil a políbil jí na rameno, pochopila, že odejít bude muset ona.

Tina si uvařila čaj a uvelebila se do lotosového sedu. Pomalu, zhluboka dýchala. Místnost byla provoněná vonnými tyčinkami, které zakoupila v chrámu Jogyesa. Snažila se uvolnit, na nic nemyslet. Před očima však viděla jeho tvář. Pomalu jí docházelo, co se vlastně děje. Tak nějak toho všeho začínala mít dost.

„Nic si z toho nedělej!“ utěšovala ji nad sklenkou banánového makkoli Su. „To nemá smysl.“ Sama měla s milostnými karamboly bohaté zkušenosti. Tina pila už čtvrtou sklenku, ale její žal se nezmenšoval. „Nemá to smysl, opakovala si tiše pro sebe.“

„Co je na mně špatně?“ zeptala se a zadívala se na Su a na Sandru.

„Na to se vyser, je to srab!“ odvětila Su.

„Je to tím, že jsem cizinka? Je to tím? Nebo čím to je?“

„Je to možné, zamyslela se Su.“ „Ale já cizinka nejsem a taky by mě nechtěl.“

Nastalo trapné ticho, které přerušila Sandra. „Ještě makkoli?“

Obě dívky přikývly.

„Potkáš někoho jiného,“ ujišťovala Tinu Sandra. „Stane se to nečekaně. Vaše pohledy se střetnou. Bude to osudová láska.“

Tina se trochu smutně usmála, byla Sandře za ta slova vděčná, zmocnil se jí však pocit, že je jí souzeno zůstat sama.

Potkal ji v metru, když se vracel z vojny. Přistoupila na stanici Itaewon. Byla úplně jiná než dívky, které znal. Kdyby mu nevypadla z tašky láhev vody, minuli by se. Když mu láhev podávala, usmála se na něj. Ta vřelost ho celého pohltila. V tu chvíli cítil, že se od ní nemůže odtrhnout. Od toho úsměvu, teplých slov, malé jemné ruky. Vyndala si z uší sluchátka. Zeptal se jí, odkud je a co v Koreji dělá. Na lektorku mu přišla mladá. Jela na namsanskou věž. Řekl jí, že ji tam doprovodí. To se stalo před měsícem. Teď spolu leželi v jejím pokoji a tiskli se k sobě. Už dlouho neměl tolik času pro sebe. Už dlouho nevládl nad svou myslí ani tělem. Měl pocit, že se zase vrací. Že se probouzí ze zlého snu a že ta žena je toho všeho součástí. Nemohl se nabažit toho klidu, který cítil, když ji držel v náručí. Byla tak klidná, tak tichá, tak křehká. Zabořil nos do její šíje a zavřel oči.

## **YVETA SHANFELDOVA**

### **Máma**

Je červenec 2016. Pátek. Skoro rok, co umřela máma. Loni v červenci jsem psala báseň o sněhu. Dnes o smrti a lásce.

Myslím na léto 1968. Bylo mi jedenáct. Praha, konec srpna, hned po invazi. Naši se chystají, že utečeme, prostě nasedneme na vlak do Vídně a bude. Je to otcův nápad. Máma nechce, chce zůstat doma. Ale otec ji přesvědčí a přemluví. Ve Vídni prý zažádáme o azyl, buď v Rakousku, nebo třeba i někde

jinde. Kdoví kde. Hrozně se těším. Rodiče, sestra a já se pakujeme, většinou letní oblečení, pár knih a upomínkových předmětů. Obtiženi zavazadly vycházíme z bytu, sejdem ze čtvrtého patra a ven z paneláku v Rybníčkách. Cestou na tramvaj na Průběžnou, odkud potom už jenom sjedeme na nádraží, se zastavíme u příbuzných ve Strašnicích na Dubečské rozloučit. Od našeho paneláku do toho jejich je to, bratru, tak deset minut pěšky. Jako vždycky jsem u nich strašně ráda: mají čtyři děti a je u nich vždy veselo a dobře se jí. Jak tam tak jíme a zvesela vypravujeme, že vlastně jsme na cestě na nádraží a pryč do světa, strýc tátovi celou věc rozmluví, přesvědčí naše, abychom neutíkali, abychom zůstali. Strýc je otcův bratr. „Nic se vám tu nestane, to vám slibuju,“ říká. Jsem zdrcená. Strýc, hudební skladatel, mi ještě na rozloučenou řekne „a místo do Vídně budeš ráno zase cvičit klavír! Já vím, ty jsi chtěla, abyste utekli, abys nemusela cvičit. Myslela sis, že se uleješ.“ To má pravdu.

Je po všem. Rozloučíme se s příbuzenstvem a pěšky s kufry zase táhneme domů do Rybníčků, na Oravskou. Schlíple vylezeme do čtvrtého patra, vejdem do bytu, kufry hodíme na zem a tiše stojíme a rozhlížíme se kolem sebe. Jako bychom tu už léta nebyli. Jako bychom byli opravdu utekli a teď se po létech vrátili. Najednou si máma si všimne, že náš kaktus, který už máme léta a léta náhle, zničehonic, poprvé kvete, velkým bílým květem. „Je to zázrak,“ říká máma, „vykvetl, aby nás přivítal domů.“

Dnes ráno učím. Žiju v New Jersey. Když žáci odejdou, vařím. Cítím velkou úlevu, že odešli. Budu loupat pečené papriky a baklažány. Chci si k tomu na počítači pustit pořad ze stránek české televize. Najdu snímek o Bedřichu Smetanovi. Hezký. Jsem lepkavá od paprik a baklažánů, ochutnávám, jestli lilky nejsou hořké. U toho poslouchám film. *Na břehu mořském. Bettina polka. Bagately a Impromptu. Letěla bělounká holubička.* Probírám se semínky, slupkami. Odkapávám. Pak si najednou vzpomenu. Tu ukolébavku, *Letěla bělounká holubička*, jsem zpívala jako čtyřletá, když jsme celá rodina šli do hudebky se starší sestrou na přijímačky.

Jak jsem na ni mohla zapomenout, slychala jsem o těch přijímačkách od našich

celý život a celý život jsem jim tu ukolébavku zpívala. I sobě jsem ji někdy zpívala. Byla to zkrátka píseň, co nás nějak poutala, mě a rodiče. Začala jsem na ni znovu myslet.

Je dovařeno, oloupáno, film skončil, já pořád zpívám *Letěla bělounká holubička* a myslím, její slova se mě začínají dotýkat, jako bych je slyšela poprvé, akorát že ne a ne se rozpomenout na poslední verš. „...tam je zlíbám, ukolíbám...” Nevím, jak je to dál, poslední verš se mi vypařil z hlavy. Připouštím, že na tu ukolébavku už nějakou dobu myslím, ale na závěrečný verš si nikdy nevzpomenu.

*Letěla bělounká holubička,  
potkala božího andělíčka.  
Duše z těla,  
kam jsi chtěla?  
Chtěla jsem doletět do nebička.*

*Dolet' si, dušinko, až do nebe,  
já půjdu k děťátku místo tebe;  
tam je zlíbám,  
ukolíbám:*

... a ... a ... a prostě nevím, jak dál. Poslední verš zmizel. Musím na to přijít, co tam je. Celá bez sebe začnu dohledávat na internetu. Celkem snadno najdu slova k ukolébavce, kliknu na tu stránku a oči mi sjedou k poslednímu řádku. Čtu ho a zatají se mi dech: říká jasně jako blesk: ... *líbá tě nastokrát tvá matička*.

Cítím, že to je opravdu vzkaz od maminky, z nebe, její duše z těla, od anděla.

Druhý den vidím, že přerostlý v květináči, lopatkovec, který jsem dostala od manžela z práce loni, když máma umřela, najednou krásně, nečekaně kvete, poprvé, jediným bílým květem.

## **TÍHA ZA TÍHOU**

Na prózu Augustin Zimmermann (Kniha Zlín 2016) autorky přemýšlivých recenzí a šéfredaktorky *Opičí revue* Zuzany Kultánové (\*1986) jsem byl hodně zvědavý a těšil jsem se na ni. A to jsem možná neměl. Čekalo mne téměř dvě stě stran příběhu beznaděje jaksi předvídatelně směřujícího k tragickému konci, což není zcela můj šálek kávy.

Za podklad své prózy autorka zvolila ne úplně neznámý příběh vraha Augustina Zimmermanna. Bylo to roku 1861, když se novinové stránky zaplnily titulky a řádky věnující se vraždě čtyř dětí a sebevraždě jejich vraha – jejich otce. Příběh, ze kterého by mělo mrazit. A i mrazí. Ani víc než stoletý odstup neumenšuje hrůzu činu.

V antihrdinovi Zimmermannovi se Zuzaně Kultánové podařilo vykreslit protagonistu opravdu tak, že se s ním čtenář rozhodně nebude chtít ztotožnit. Kniha je napsána zručně, se znalostí řemesla. Přináší ubíjející příběh malého člověka zachycený na pozadí nelítostné atmosféry zaniklých chudinských čtvrtí a ghetta za časů ničím nepřikrášlené průmyslové revoluce. Prostě bezútěšný život bez radosti, ve kterém svou roli hraje závislost na alkoholu, závist, zahleděnost do sebe, lidské zlo, bída... Ingredience tragédie jsou namíchaný, příběh nezadržitelně graduje k otřesnému konci. Ale zdeptaní tíhou přešlých stran to tak nějak očekáváme.

Ani s koncem knihy jsem se nemohl ubránit pocitu, že se jedná sice o rozsáhlý a i zdařilý popis událostí, ale bez interpretace, autorčina názoru. A právě proto tomu něco podstatného chybí. A pak jsem nenašel ani odpověď na otázku: Proč? Proč si autorka vybrala právě toto téma? Tak jak je příběh napsán je to málo na portrét vraha, málo i na sociologickou studii. Zůstává popis pozadí jednoho hrůzného činu, rozsáhlý morytát. Na horor nebo thriller tomu chybí napětí. Vlastně dodatečně by mi v tomto ohledu stačil obyčejný článek na blogu přátel Klubu přátel Žižkova <http://zizkov-kpz.webnode.cz/zajimavosti/>. Ano, příběh určitě může být svědectvím i dnes, možná může být i do současnosti přenosný. Ale podobné příběhy plní stránky bulvárního tisku a zpravodajství i dnes. Přestože kniha prozatím sklízí převážně kladné ohlasy, u mne prostě nezafungovala. Už dlouho se mi to nestalo, ale já jsem se s touto knihou úplně minul. Dočetl jsem ji, ale důvod, proč bych se chtěl někdy k této opožděné reportáži vrátit, nemám. Snad je to i tím, že se opět jedná o únik do minulosti, únik, který současní autoři volí tak často, že pro mne představuje již jakési pohodlné klišé.

(Jen doplňuji, že knize samotné jsou věnovány stránky <http://augustin-zimmermann.cz>).

*Pavel Kotrla*

